

ВУД
ТЪ

ЕВАНГЕЛСКО ПЕРИОДИЧЕСКО СПИСАНИЕ.

Г. ГОД. 3.

ЦАРИГРАДЪ. ЯННУАРИЙ, 1867.

БРОЙ 1.

ЕДИНЪ ДЕНЪ ПЪТУВАНІЕ

(Образъ на челоуъчскій животъ.)

Рано сутринь-тъ излѣзе отъ гостиницѣ-тъ Овидѣ, сынъ Авенсировъ, и начнѣ пѣтуваніе-то си по равнины-тъ на Индостанъ. Подкрѣпенъ отъ снъ и насърчанъ отъ надеждѣ, и побужданъ отъ желаніе, скоро изминуваше долины-тъ, и гледаше какъ постепенно ся възвышаваха хълми-тъ прѣдъ него.

Като вървѣше, утренны-тъ пѣянія на райскы-тъ птици привличаха слухъ-тъ му, послѣдни-тъ дыханія на падающій-тъ тихъ вѣтрецъ го прохладяха, и роса отъ ароматически-тъ горы го наросяваше, по нѣкога той разгледваше израснѣлы-тъ на възбогъ джбъ, а по нѣкога джхаше сладостно-то благоуханіе на шипокъ-тъ; и тѣй всяко негово чувствуваніе ся наслаждаваше, и всяка грыжа бѣ изгонена изъ сърдце-то му.

Така вървѣше той на прѣдъ, додѣ слѣнце-то дойде комай на срѣдъ небе-то, и порасна-та топлина му отнемаше всякъ силъ и присърдце да върви на прѣдъ, той зѣ да ся озърта за да търси по лесенъ пѣтъ. Отъ деснѣ странѣ, видѣ единъ сѣнчастъ горъ, която ся виждаше да клати върхове-тъ си, и като че го каняше да ся отбѣе къмъ неѣ; той ся отби, и останѣ омаянъ отъ това цвѣтисто и про-

хладно мѣсто. Никакъ обаче не забрави кждѣ отиваше, и за това като намѣри единъ пѣтечекъ, по край който отсамъ и оттатакъ ся зеленѣяха всякаквы цвѣтя, и която, както му ся струваше, вървѣше наспоредъ съ голѣмый-тъ пѣтъ. Зарадва ся твърдѣ много че този честитъ опытъ го задоволи да съедини пріятно-то съ работѣ-тъ си, и да ся наслаждава съ награды-тъ на прилежаніе-то безъ да прѣноси злостраданіе-то му.

И тѣй слѣдуваше да върви на прѣдъ, безъ най малко отслабваніе на ревностѣ-тъ си, и само по нѣкога ся спираше привличаѣ отъ музика-тъ на събраны-тъ подъ сѣнки-тъ птици, и по нѣкога ся залягваше да бере по край пѣтъ-тъ цвѣтя-та, или виснѣлы-тъ по клонове-тъ плодове. Най послѣ, зелена-та пѣтечка начнѣ да ся уклонява отъ първѣ-тъ си посокъ, и да ся извива между хълми-тъ и горы-тъ, дѣто извори наросявахъ въздухъ-тъ, и поточки падающе нарушаваха мълчаніе-то.

Тука като постоя малко, зѣ да размисля, дали не е вече опасно да ся отстранява повече отъ познатый-тъ общъ пѣтъ; но като ся усѣти че сега слънчова-та топлина е въ силъ-тъ си, и че площѣ-та е пепелива и неравна, рѣши ся да върви въ новѣ-тъ пѣтечекъ, за който мисляше че ще прави само нѣкои забыка-

ляния поради неравенство-то на мѣсто-то, а послѣ пакъ ще ся смѣся съ голѣмый-тъ пѣть.

И тѣй като отмахнѣ всякъ грѣхъ, подкачи пакъ да върви, макаръ и съ нѣкое сумнѣние че не отива напрѣдъ. А беспокоейство-то на духъ-тъ подструваше го да обраца вниманіе на всякой новѣ прѣдметъ, и да устѣпва на всяко чувствованіе, което можаше да го развесели или да го позалѣже. Услушваше ся на всякой екъ, възлѣзваше на всякой хлѣмъ, отбиваше ся при всякъ поточкъ, и услаждаваше ся като изслѣдуваше пѣть-тъ на единъ тихъ рѣкъ, която оттичаше между дръвѣя-та, и чрѣзъ безбройны извиwania напояваше голѣмъ единъ странъ.

Върху тѣзи приятны нѣща часове-тъ ся изминувахъ неброены, честы-тъ свращанія бѣхъ вече смутили память-тъ му, и не знаеше на къдѣ да върви. Стоеше умисленъ и беспокоинъ, като ся боеше да иде на прѣдъ за да ся не загуби още повече, но при все това и усѣщаще че ся минъ вече врѣме-то да си играе и да ся бави. А когато така го измѣчваше неизвѣстность-та, облацы покрѣхъ небе-то, день-тъ ся изгуби прѣдъ очѣ-тъ му, и внезапна вихрушка ся сви около главъ-тъ му.

Опасность-та сега го разбуди да ся смисли за безуміе-то си и да жалѣе; видѣ какъ ся изгубва благополучіе-то когато ся търси лесно-то и спокойно-то; окаяваше женоподобно-то петръпѣние, което го накара да търси покрѣвъ въ горѣ-тъ, и унижи малолѣпно-то любопытство, което го заведе отъ една ничтожность въ другъ. А когато така размысляше, въздухъ-тъ още повече ся помрачи, и тряскавіе оъ грѣмъ прѣсече размышленіе-то му.

Единственна надежда за спасеніе оставаше сега да ся върне на задъ, и да търси нѣкое отворено мѣсто въ горѣ-тъ отъ дѣто да излѣзе на поле-то. Паднѣ на земѣ-тъ, и прѣдаде животъ-тъ си на Господа на природѣ-тъ. Послѣ като станѣ убѣденъ и успокоентъ, трѣгнѣ наврѣдъ съсь сабѣ-тъ въ рѣцѣ; защото горскы-тъ звѣрове бѣхъ ся разшавали и отъ всякъдѣ ся чувахъ размѣсены-тъ резове на бѣсъ-тъ и страхъ-тъ на погыбель-тъ, всички-тъ страхо-ты на тъмниж-тъ и на самотіж-тъ бѣ-

хъ го заобыколили; вѣтрове-тъ бучахъ въ планиж-тъ и порои-тъ ечахъ като падахъ отъ стрѣмнины-тъ.

Така нажаленъ и въ недоумѣние ся скыташе изъ пусты-тъ горы безъ да знае на къдѣ отива и дали съсь всякъ стѣпкъ приближаваше повече къмъ спасеніе или къмъ погыбель. Най послѣ, не страхъ-тъ, но трудъ тѣ зѣ да му надвива; уморенъ и растреперанъ щѣше да легне може бы за послѣденъ пѣть, когато измежду шубрѣцы-тъ му ся мѣрнѣхъ зары отъ едно мѣждиво свѣтило. Отиде на прѣдъ къмъ това дѣто свѣтяше, и като ся увѣри че то свѣтяше отъ колибъ-тъ на единъ пустыпникъ, почука на врата-та смиренно, и като му ся даде воля влѣзе. Старецъ-тъ сложи на госта си каквото бѣше стѣбралъ за себе си сухожѣжъ, и Овидъ на радо сърдце и съ благодареніе си хапнѣ отъ неѣ.

Като ся свърши вечеря-та, “Прикажи ми” рече пустыпникъ-тъ, “какъ успаднѣ тука; отъ двадесетъ гѣдины на самъ живѣжъ въ тѣзи пустыниж, но до сега никога не съмъ виждалъ челоуѣкъ.” Тогазъ Овидъ му приказа за пѣтуваніе-то си безъ да скрие нѣщо или да ся оправдае.

“Сынко, рече пустыпникъ-тъ, “остави да проникнѣтъ до дълбины-тъ на сърдце-то ни днешни-тъ скытанія и глупавины, прѣмѣждія и избѣгванія. Помни че животъ-тъ челоуѣческы е единъ день пѣтуваніе. Въ утро-то на младость-тъ ставамы силни и благонадеждни, трѣгвамъ съ усердіе, съ радость и прилѣжаніе, и вървимъ до нѣйдѣ въ правый-тъ пѣть на добродѣтель-тъ, къмъ обители-тъ на упокоеніе-то. Слѣдъ малко едно врѣме ревность-та ни ся охладава, и търсимъ олекнуваніе отъ длѣжности-тъ си, и нѣкой по лесны срѣдства, съ които да стигнемъ до сѣщѣ-тъ цѣль.

“Испослѣ рѣшавамы да ся не боимъ толкозъ и да не страимъ отъ погрѣшкы-тъ, но съ увѣреніе на свое-то постоянство, да гы доближавамы и пакъ да ся не докачамы до тѣхъ. И тѣй влѣзувамъ въ ливады-тъ на сластолюбіе-то, и почивамы си въ сѣнкы-тъ на безопасность-тъ. Тука сърце-то става мекошаво, бодрость-та прѣстава; тогазъ ни ся вижда безопасна друга една стѣпка, и лесно ся убѣждавамъ да обърнемъ поне очѣ-тъ си въ градины-тъ на сласти-тъ. Наближавамы гы съ не-

доумѣніе и двоеуміе, влѣзвамы, но влѣзвамы боязливи и растреперани и всякога съ надеждѣ ужь да ги прѣминема безъ да изгубимъ пѣть-тѣ на добродѣтель-тѣж, който за малко врѣме все вардимъ прѣдъ очи, и въ който все имамы намѣреніе да ся завърнемъ.

“Но иде искушеніе слѣдъ искушеніе, и прѣгрѣшеніе приготвя за прѣгрѣшеніе; и колкото отивамы изгубвамъ благополучіе-то на невинность-тѣж, и утѣшавамы беспокойствіе-то си съ пѣткы наслажденія. Малко по малко забравямъ първото си намѣреніе и напушамы само-то пристойно за насъ пожеланіе. Заплитамы ся въ работы, потѣивамы въ сласти, и скытамы ся въ дълбоки-тѣ пещеры на непостоянство-то, додѣто да ны покрые мракъ-тѣ на старость-тѣж, и да запрѣчатъ пѣть-тѣ ни грижи и болѣсти. Тогазъ чакъ обрашамы очи къмъ мнѣжлий си животъ съ ужась, съ съскърбъ и раскаяніе; и желаемъ, но желаемъ повечето напразно, да не быхмы напушцали пѣть-тѣ на добродѣтель-тѣж.

“Блазъ на тѣзи, сынко, които отъ твой-тѣ примѣръ научатъ да ся не отчаяватъ, но помнятъ че, ако и да ся е мнѣжль день-тѣ, и сила-та имъ е ослабила, но пакъ имъ остава още единъ подвигъ; че всякога има една надежда за поправленіе, и никога искренни-тѣ старанія не оставатъ беспомощны; че този който е въ заблужденіе, може, найпослѣ, колкото и да е заблудилъ, да ся заърне; и че прѣдъ тогова който призовава силъ и доблестъ отъ небе-то, прѣдъ него бѣгатъ опасности-тѣ и всяка мѣчнотія. Иди сега, сынко, да си починишь; прѣдай ся на грижъ-тѣж на Всесилнаго; и когато пакъ утро-то тя повыка на трудъ начни изново жтуваніе-то и животъ-тѣ си.”

ПИСМА ЗА МАЙКИ.

ПИСМО 15.

Послушаніе. — Покоряваніе.

ЛЮБЕЗНА МИ ЕЛЕНКЕ!

Единъ отъ найпървы-тѣ уроцы които дѣте-то трѣба да учи е *послушаніе-то*; това къмъ родители-тѣ му послушаніе помага много да го приготви и въ послушаніе къмъ Бога. И тѣй старай ся щото

воля-та ти да е законъ на чадѣ-то ти; и това да започнешъ въ малкый му възраст. Ако употрѣбвашъ постоянство съединено съ съ сладость, можешъ лесно да научишь дѣте-то си на послушаніе; но ако го оставишь за по подирь, ще имашъ голѣмы мѣчнотіи въ прѣдпріятіе-то си. Много е нужно да покори пѣкой на дѣца-та волю-тѣж; но азъ казвамъ вмѣсто да иска пѣкой да исцѣли зло-то, по-добрѣ е да го прѣввара, защото родители-тѣ, съ лошаво-то си въ тѣзи работѣ поведеніе, много пѣти възбуждатъ въ чада-та си духъ на противленіе, който твърдѣ мѣчно ся укротява испослѣ.

И тѣй родители-тѣ, или тѣзи които иматъ настояваніе-то надъ дѣца-та трѣба постоянно да сматрятъ себе си, да не бы че, безъ да ся утѣшатъ, ся обладаватъ отъ наклонность-тѣж да владѣйтъ, която е толкозъ природна на челоуѣческо-то сърце. Внимавай добръ на това, сестро. Ако чадѣ-то ти влѣзе въ сумѣніе че намѣреніе-то ти е да го владѣешь както си щещъ — ако помысли че ты гледашъ само твое-то щѣніе да става, наистинж за малко врѣме, като по слабо ще устъпи на това, но всякога ще прораснува желаніе-то му да си стори и то волю-тѣж другъ пѣть. Но тая безмѣстность много рѣдко ся случва, когато родители-тѣ сж способни всякога да въздържатъ себе си.

И тѣй прѣди всичко старай ся ты сама да придобыешь силъ-тѣж за да ся не смущавашъ никакъ, и да направишь дѣте-то си да разбере и да съзрѣ, че употрѣбвашъ всичкѣ-тѣж си власть само отъ любовъ къмъ него, и че на драго сърце бы испълнила и всяко негово желаніе, което е съгласно съ твое-то разсжженіе. Съ това не разбирамъ че е нужно да расправяшь на дѣте-то си за всичкы-тѣж намѣренія на поведеніе-то си; трѣба даже да ся отстранявашъ колкото можешъ отъ това, и чадѣ-то ти трѣба да тя послушва тутакси безъ да имашъ грижъ да му ся оправяшь защо тѣй и не инакъ. “Но защо, мамо? — *Защо* не трѣба да отварямъ *врата-та*? *Защо* да не слѣзвамъ долу? *Защо* не бива да ся качж горѣ? На таквызи *Защо* азъ никакъ не быхъ отговорила, и даже быхъ го погадила за това. Отъ всичко това което всякой день и всякой часъ опытва дѣте-то трѣба да

науци че вси-тъ твои щенія и желанія ся основавагъ на разсѣженіе-то и на любовь-тъ ти къмъ него, и за това трѣба именно да му кажешъ че никакъ не е потребно да му распривашъ за всяко нѣщо което му заповѣдвашъ или му възбранявашъ. И ако да е на такава мнѣніе за тебе, тутакси ще тя послуша.

Още като е малко дѣте-то, учи го да тя слуша, и никога не оставяй не съгледано ни едно непослушаніе; но никога да ся не карашъ съ дѣте-то. Ако, напримеръ настанишь дѣте-то си да каже "Лека нощ" прѣди да иде да си легне, и то отъ зло не рачи да каже, не можешъ да насилишь дѣте-то да продума нѣщо които не рачи, но пакъ не трѣба и да го улавяшь съсъ добро, нито да му ся вривашъ да му дадешъ сладко ако тя послуша! Това да не направяшь; защото тогазъ ще го научишь да търгува нѣкакъ и да ся пазари съ тебе, а не да тя слуша. Дѣте-то трѣба да иде да си легне безъ да каже "лека нощ" и ты бы сторила по добръ да не покажешъ тутакси че си ся разсърдила. Но подирь малко, можешъ да му кажешъ: "Жаль ми е защото не мя послуша," и слѣдъ това да опрѣдѣлишь за утрѣ леко нѣкое наказаніе. Мысли че не е добръ да опрѣдѣляшь безъ нужды много нѣща на дѣца-та си, но оставяй ги много пѣти да слѣдуватъ и тѣ своитѣ си мнѣнія и изнамѣрванія. Отбѣгвай да имъ досаждашь съ непотрѣбны заржчванія; но когато говоришь, дѣте-то трѣба всякога да тя слуша, безъ друго, и ако иска да повърне или да ся поскара за нѣщо съ тебе, трѣба тогазъ да му опрѣдѣлишь малко нѣкое наказаніе, понеже ако види че му ся призирашь, ще прѣдпочте по добръ да тя слуша, като знае добръ слѣдствія-та на непослушаніе-то. Но всякога да гледашь да си постоянна, защото тогазъ и чадо-то ти ще ся съобрази тутакси съсъ исканіе-то ти. Родители-тъ не трѣба да ся мжчатъ да покорягъ подъ власть-тъ си чада-та, както орачъ-тъ покорява нѣкое животно. Дѣте-то трѣба да ся убѣждава така, щото и въ свѣсть-тъ си да осжда поведеніе-то си, и да приима мирно наказаніе-то, което му ся стои за прѣстъпленіе-то му. Длъжни сме да бждемъ твърдѣ внимателни когато искамы да сплашимъ дѣца-та си. Ако ся не обхождатъ добръ, и видимъ че

е нужно да ги накажемъ, трѣба да ся стараемъ щото да ги направимъ да разбержтъ каква е погрѣшка-та имъ, и тогазъ безъ друго да ги наказваме. Но нека ся пазимъ отъ обыкновенны-тъ тѣзи думы "ще тя убѣжъ," или, "да чуе баща ти ще тя хвърли въ кладенець-тъ," или "ще тя заколе" и други таквызъ. Таквызъ едни думы съ свѣсьмъ неприличны въ уста-та на добры-тъ родители, зщото, освѣтъ дѣто съ напълно лъжливы, събаратъ още и основанія-та на послушаніе-то и на покоряваніе-то. Дѣте-то знае най добръ че родители-тъ му нѣматъ намѣреніе да турягъ въ дѣйствіе заплашванія-та които толкозъ пѣти отъ по напрѣдъ е чувало, и на опытъ узнало, че това съ празны думы. Знае че може нѣкога да чуе да му извыкатъ, да го помжрять, по че нѣма непрѣмѣнно да го накажжтъ съ това дѣто че съ го спласили баща му и майка му.

И тѣй по този начинъ отъ примѣръ-тъ на родители-тъ, не само ся науча да лъже и да лъсти, но още и да слѣдува своѣж-тъ си наклонность за да прави зло-то, защото знае добръ че при всички-тъ си най строгы заплашванія нѣма да го накажжтъ; но пакъ ако ся накажеше, макаръ и малко нѣщо, щѣше да стане по внимателно, и щѣше да отбѣгва и отъ погрѣшкж-тъ за коѣто го мжржтъ. Напримеръ, една майка възбраява на дѣте-то си да не барника пера-та и мастило-то; но то остава глухо на гласъ-тъ ѝ. Запрѣтява му пакъ съ по силенъ гласъ и сърдито: "Не пыпай, ще кажъ на баща ти, ще тя бижъ, ако слѣдувашъ да правяшь това." Дѣте-то може бы да ся поуплаши, и за малко врѣме да ѝ послуша, по защото много пѣти е чувало все тѣзи заплашванія, а редко или никога не ги е виждало извършены, примжква ся пакъ при масж-тъ, и пипа пакъ възбраяваны-тъ нѣща. Майка та ся оплаква тогазъ че дѣца-та ѝ съ злѣ отхранены и не ѝ слушатъ, а не мысли че на това е тя сама крива. Трѣбало тутакси отъ най напрѣдъ съсъ сладость, но и съ постоянство да каже на чадо-то си, че не бива да си играе съ пера-та и съ мастило-то, и това не трѣба да го направи то. Ако ли е было нужно, трѣбало и да приложи още, че ако бы да ѝ не посгуша, ще бжде принудена да го испжди вѣтъ отъ стаѣж-тъ, или да го накаже съ друго нѣкое леко наказаніе.

Много майки иматъ обычай да укоряватъ явно дѣца-та си; “Марійка е темерутинъ, мързелива и лѣхата.” — “Иванъ ся много сърди” — Еленка е непитомка и невнимателна” — отъ тѣзи погрѣшки трѣба много да ся припазвамы. Никога лоши-тѣ навикновенія не ся поправятъ съ таквызи укоренія, но напротивъ дѣца-та ся ожесточаватъ, когато така ся изявляватъ погрѣшки-тѣ имъ и на други. Слѣдствие на опытъ-тѣ е да ся утвърдява власть-та повече съ дѣло а не съ думы. Трѣба да бждемъ постоянни въ рѣшеніе-то и въ извршваніе-то, а въ докарваніе-то и въ шравъ-тѣ сладкодумы и кроткы. Много пѣти тѣзи които ся намѣрватъ съ дѣца-та говорятъ твърдѣ много и правятъ голѣмо смущеніе. Напримѣръ, едно дѣте има обычай да ся сърди и да плаче силно. Майка-та прилага още повече смущеніе, и тѣй умножава зло-то съ наставленія-та и убѣдванія-та си, които естествено въ това обстоятелство нищо не ползуютъ. Прѣзь онзи часъ трѣба да мълчи, и тихо да слѣдува обыкновеннѣ-тѣ си работѣ, и по подирѣ може да го лиши отъ нѣщо, сирѣчь да му не даде нѣщо каквото е дала на други-тѣ си дѣца, и това бы подѣйствовало повече, отъ колкото ако бы му дала хиляды свѣты и наставленія.

Още и похваленія-та трѣба много внимателно да ся даватъ. Благоугожденіе-то на родители-тѣ или учители-тѣ, любовь-та и почестъ-та на пріятели-тѣ и другари-тѣ, сѣ за едно добрѣ отхранено дѣте доволны награды.

БЛАГОДѢЯНИЕ.

Христіанине, ты си ученикъ Исусъ Христовъ; струвай благодаренія всякога на всички; едному съсь свѣтъ-тѣ си, другому съ посрѣдничество-то си; а другому съ пары-тѣ си, другому пакъ съ прѣдстояванія-та си; одного увѣщавай, а другому послугувай, другому пакъ помогни съ какъвъ годѣ начинъ.

Благодѣяніе-то е голѣма добродѣтель, понеже е плодъ и изпълненіе на любовь-тѣ сама-та *дѣйствуема* любовь. И когато благодарствувашъ, внимай да не направиши непотрѣбнѣ благодать-тѣ на благодареніе-то си, като искашь въздаяніе, или да ся съблзнявашъ противъ благодарны-тѣ, защото, колкото благодарствувани-тѣ не вардятъ длѣжность-тѣ на благодареніе-то, только Богъ умножава въни-

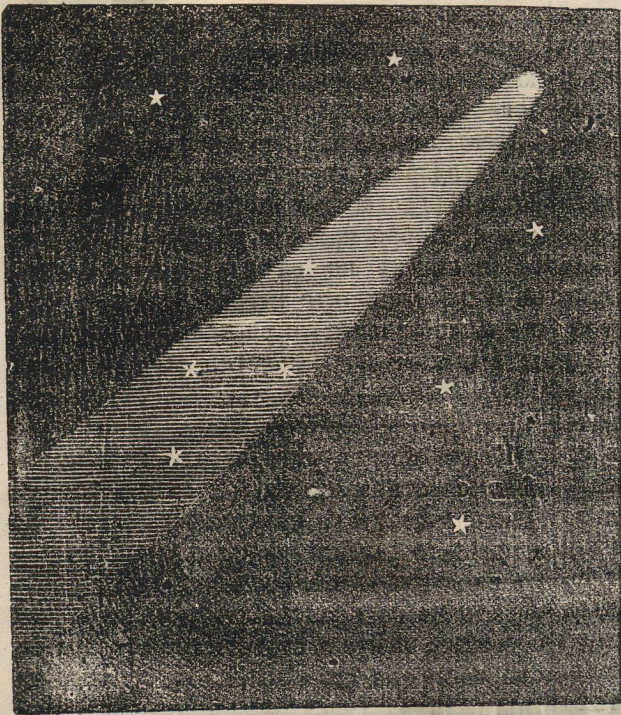
цы-тѣ на твое-то въздаяніе. Да не прѣдпочтешъ въздаяніе-то отъ челоуѣцы-тѣ, което е врѣменно, отъ въздаяніе-то Божіе, което е вѣчно. Имай всякога прѣдъ очи-тѣ си примѣръ-тѣ на Благодарителя и Спасителя си. Колко пѣти ставашъ ты неблагодаренъ на неговы-тѣ благодаренія? но той никога не прѣстава да ти струва добро. Добро правѣте и на заемъ давай-те, и никакъ не ся отчаявайте. Вѣрвай въ божественно-то негово общаніе: “И ще бжде заплата-та ви много, и ще бждете сынове на Вышняго.” — *Феофанъ*.

ТЪРСЯНИЕ НА ЧЕСТЬ-ТѢ.

Единъ богатъ и сластолюбивъ челоуѣкъ ся отнесълъ до единъ Арабскій Докторъ за да го научи какъ да повърне здравіе-то на тѣло-то си и спокойствіе-то на духъ-тѣ си. Докторъ-тѣ го свѣтувалъ да си промѣни ризѣ-тѣ съ нѣкой челоуѣкъ, който е съвършено задоволенъ отъ честь-тѣ си. Послѣ това богатый-тѣ трѣгнѣлъ да търси такъвъ челоуѣкъ. Като ся миѣло доста врѣме на праздно, най послѣ той ся научилъ че имало нѣидѣ си единъ кърпачъ, който былъ съвършено задоволенъ отъ честь-тѣ си. И тѣй упѣтва ся къмъ реченный-тѣ кърпачъ, и го намѣрва че спялъ на еднѣ дѣскѣ. Събужда го безъ никакъ церемоніѣ, и му прѣдлага важно-то си пытаніе, да ли е доволенъ отъ честь-тѣ си; за което и получилъ положителенъ отговоръ. “Когато е така” реклъ той, “азъ имамъ еднѣ малкѣ молбѣ да ти ся помолижъ. Тя е да ми дадешъ ты твоѣ-тѣ ризѣ, пакъ азъ тебе моѣ-тѣ, тѣй що да можъ и азъ да бждъ честитъ като тебе.” “Съ голѣмо благодареніе быхъ исполнилъ тѣзи ти молбѣ,” отговорилъ кърпачъ-тѣ, “Но” “Не, не, молижъ ти ся не ми отказвай,” отговорилъ богатый-тѣ. Азъ ти давамъ каквото че ми поискашъ, само да си размѣнишь ризы-тѣ.” — “Не щѣ отъ тебе нищо да ми давашъ,” реклъ кърпачъ-тѣ, “но.... Но, — “Но що?” — “Но, право да ти кажъ: *Азъ нѣмамъ ризѣ.*”

Ученый-тѣ на единъ варварскій народъ не е като ученый-тѣ на единъ мудръ народъ. Послѣдній-тѣ можешъ да сравнишь съ еднѣ свѣтлѣ ламбѣ обыколенѣ отведѣ съ безброины малкы свѣщи: а първый-тѣ съсь слабо свѣтило което е натиснато изъ около отъ много честѣ мѣлѣ. — *Корай*.

КОМЕТА.

ЗА КОМЕТЫ-ТЪ.

(Опашаты звѣзды.)

Наше-то знаяніе за кометы-тѣ, ако и въ разстояніе-то на двѣ-тѣ послѣдни столѣтія да е направило доволенъ успѣхъ, съсъ всичко туй още е много несъвършено. По причинѣ на рѣдкость-тѣ на явленіе-то имъ и неправилность-та на пѣть-тѣ имъ, не можемъ да кажемъ на здраво какво е естество-то имъ, или да ся увѣримъ отъ що ся състоятъ. Но цѣма сумнѣніе че сѣ часть на сѣлнечнѣ-тѣ нашѣ системѣ, и вѣроятно е че сѣ паровидны тѣлеса, сѣ дългы свѣтлы опашкы, които стоятъ всякогы срещѣ сѣлнце-то, а сѣяжтъ повече или помалко по съразмѣрность-тѣ на отстояніе-то отъ него.

Кометы-тѣ ся видятъ различно по положеніе-то си къмъ сѣлнце-то и земли-тѣ. Ако ся намѣрва комета-та къмъ истокъ на сѣлнце-то, и трѣгнува отъ него, свѣтлый-тѣ редъ върви прѣдъ тѣло-то на видъ като брада. Ако ли комета-та ся намѣрва къмъ западъ на сѣлнце-то, и отива къмъ него, опашка-та тогазы върви слѣдъ тѣло-то. Ако ли, най послѣ, комета-та и сѣлнце-то ся намѣрватъ точно на срещѣ, (сирѣчь, ако зе-

мя-та пада между тѣзи двѣ тѣла,) опашка-та тогазы е задъ тѣло-то, която ся види около него като мъглива: за това ся выка и *комета*, то есть, звѣзда съ дългы космы. Комета-та на 1804 е достозабѣлѣжителенъ примѣръ на това послѣдното раздѣленіе. Тя прѣдставяше едно явленіе мъгливо безъ видимо пѣкое тѣло, и, споредъ Французинтъ звѣздоброецъ Араго, който издири много искусно тѣзи кометѣ, бѣше около 6,000 миля въ діаметръ-тѣ. По напрѣдъ ся вѣрваше че има едно тъмно твърдо тѣло въ сѣрдо-точнѣ-тѣ странѣ на тѣзи паровидны явленія; но сѣгледахъ ся звѣзды прѣзъ кометѣ-тѣ, за туй бѣше невъзможно да има въ неѣхъ пѣкое твърдо тѣло. На 1795 Господинъ Хершелъ, видѣ единъ звѣздъ отъ шестѣ-тѣ величинѣ пѣвъ сѣрѣдъ еднѣ кометѣ: и днесъ звѣздобройци-тѣ общо сѣ согласни въ това.

Діаметри-тѣ на кометы-тѣ иматъ доволнѣ различѣ една отъ другѣ: така комета-та на 1798 имаше 33 миля въ діаметръ-тѣ, когато знаменита-та оная на 1811 имаше 3,267 миля. Опашкы-тѣ колкото ся отдалечаватъ отъ кометѣ-тѣ, ставатъ по широки и държатъ много пѣти бескрайны разстоянія. Комета-та на 1811 имаше опашкѣ двадесетъ и три географическы градуса, оная на 1680 деветдесетъ, и оная на 1769 деветдесетъ и седмъ; и както казва Господинъ Араго, тѣла-та на двѣ-тѣ тѣзи послѣдни можахъ дѣйствително да зайдатъ подъ хоризонтъ-тѣ, когато опашкы-тѣ имъ бѣхъ надъ зениць-тѣ, и така държехъ половинѣ-тѣ отъ небесный-тѣ кругъ. Пѣкои кометы ся видѣхъ безъ видимѣ опашкѣ.

Кометы-тѣ ся движатъ около сѣлнце-то много передовно, и вращатъ ся въ пѣкои опрѣдѣлены врѣмена. А бързина-та на движеніе-то имъ е почти непостижима съ умъ; и, както и планеты-тѣ, колкото сѣ поблизо при сѣлнце-то толкозь по скоро ся движатъ. За кометы-тѣ, какъ ставатъ и отъ какво происхождатъ опашкы-тѣ имъ или какво е естество-то на видѣлнѣ-тѣ имъ, не може да ся каже още нѣщо положително. А

колкото за това че дѣйствувать върху приливъ-тъ и отливъ-тъ на море-то, или че умножавать топлинъ-тъ на въздухъ-тъ, не вижда ся да е вѣроятно.

ЗА БОЕВЕ-ТЪ.

Единъ писателъ прави едно прѣсмѣтнуваніе отъ което слѣдува, че отъ начало-то на свѣтъ-тъ до днесъ боеве-тъ сѣ жертвовали единъ-тъ десетъ часть отъ чловѣческыи-тъ родъ, сирѣчь повече отъ *четырнадесеть хыляды миллионы* чловѣвѣцы. Това число надминува осъмнадесеть пѣти число-то на живы-тъ днесъ по земь-тъ чловѣвѣцы; или съсъ другы думы, толкозь чловѣвѣцы сѣ истръти, щото можаж да населятъ осъмнадесеть свѣта, които да иматъ народонаселеніе равночисленно съ наше-то. А колко страшно и ужасително е да размысля нѣкой че 14,000,000,000 тѣла, съ Божественнѣ мудрость съорудени, и надарени съ умственны силы сѣ были пожървовани, заклани, съсѣчени отъ другы които сѣ отъ сѣщѣ-тъ съ тѣхъ природѣ!

Морнингъ Спаръ (Зорница) Лондонскыи единъ вѣстникъ като говори за боеве-тъ исчислява че въ разны боеве отъ 1815 до 1864-то загынѣли сѣ 2,312,000 души отъ които 2,148,000 само въ Европѣ, безъ да ся туря въ смѣткѣ-тъ послѣдній-тъ Германскыи бой, нито крѣвопролитна-та междоусобна война въ Америкѣ. Въ горно-то число не ся турятъ още и тѣзи които по причины на боеве-тъ гынѣтъ вѣнъ отъ бойно-то поле, и които сѣ още повече, споредъ както може да ся прѣсмѣтне отъ слѣдствія та на Крымскыи бой. Отъ 511,000 души които загынѣли въ Крымскыи бой само 176 хил. сѣ паднѣли на бойно-то поле, а другы-тъ 335 хил. измрѣли сѣ по болници-тъ и по кѣрища-та.

Наистинѣ, прѣскърбно е да гледамы и въ сегашно-то столѣтіе, което ся хвали съ успѣхы-тъ си въ науки-тъ, въ просвѣщеніе-то, и въ благочестіе-то, че нито слово, нито дружелюбіе, нито Христіанство, не е сполучило да въспрѣ на прѣднуваніе то на истрѣбителны-тъ военанія, и да опозори войсколюбцы-тъ.

РЕЛИГИОЗНО-ТО ВЛИАНІЕ.

Какво друго освѣнъ Христіанскѣ-тъ религіѣ е опитомило нравы-тъ и довело въ толкова съединеніе народы-тъ? Да не

идемъ въ древни-тъ на Греціѣ народы които чеда отъ единъ майкѣ, раскѣсвахъ ся като дивы звѣрове, и стигнѣхъ въ бескрайно растлѣніе, мыслиѣ много по увѣрително да издиримъ найвече дѣйствія-та на религіѣ-тъ, въ жители-тъ на Франціѣ, на Германіѣ и на Британійскы-тъ острова, които земамы наврѣдъ като примѣръ на добры-тъ работы. Първы-тъ и втори-тъ приносяхъ жъртвѣ бѣдны-тъ плѣнницы върхъ олтари-тъ на лѣжливы-тъ си богове, и най трудолюбиви-тъ днесъ заради лѣнность-тъ прочути, щото французска-та недѣятельность достигнѣла бѣше пословична. Виждъ Бретанійцы-тъ за които Цицеронъ пишеше на Атикѣ, че напраздно трѣси нѣкой въ тѣхъ роботы пощѣщо искусны за слугуваніе, понеже рѣдко ся намѣрва народъ по грубъ и по неученъ отъ него. За туй, когато Агриколъгы покори, първи Римляни-тъ воины показаж на тѣхъ най просты-тъ начала на домозданіе-то. Като гледамы едно толкаво промѣненіе въ тѣя два-та народа, не можемъ да отречемъ че не произлѣзе тутакси отъ Христіанскѣ-тъ вѣрѣ, която занесе вредъ дѣто бы въведена, чистотѣ-тъ на нравы-тъ, на науки-тъ и на художества-та.

Но такыя чудеса дѣйствува още сякой день; отъ туй Гринландійцы-тъ примѣтъ ижъ всемножественно; Хоттентоти-тъ Кафри-тъ, и другы дивы племена Африканскы, обаювани отъ небеснѣ-тъ на Евангелскѣ-тъ проповѣдъ силѣ, въздигатъ градища, болници, въспиталища за дѣца, и иматъ на всички-тъ тѣя работы управители апостоли-тъ на новѣ-тъ религіѣ; Индійцы-тъ, като ся отричатъ помало отъ варварско-то на Брамѣ служеніе, не изгарятъ вече както другы пѣтъ вдовцы-тъ въ гробове-тъ на мѣжіе-тъ. Но най много въ острова-тъ на южный-тъ Океанъ тържествова напоследѣкъ Христіанство-то: Между десеть години окрѣжнитѣ тѣя острова обѣрнѣхъ ся съ дивно наистинѣ и чудно промѣненіе; понеже иматъ церкви, установихъ мудры законы, поставихъ чиновправленіе, научихъ художества, отворихъ училища въ които Сандвическы-тъ острова само провождатъ до 45,000 дѣца. И знай че тамъ нѣмаше друго освѣнъ владичество, крѣвопійно и долослуженіе, бѣдни диваци, и скотскы страсти. Малцина священнопроповѣдницы

съ Библиѣ-тъ завършихъ тамо онуй което древни-тъ отдавахъ на всички-тъ си съединени богове.

ЧУДНЫ ЯВЛЕНИЯ НА ПРИРОДЪ-ТЪ.

Полипъ-тъ зема новъ животъ отъ сабыжъ-тъ, съ който ся разсича. Папкъ-тъ свася яйце голъмо като себе си. Въ еднѣ гжсеницѣ има 4041 рыбицы. Хукъ открылъ 14,000 огледала въ око-то на търтей-тъ, и за да дыха единъ кыпринъ (рыба отъ родъ-тъ на Карпы-тъ) нужды му сж 13-000 артерій, съсѣды, жилы, кости и другы. Тъло-то на всякой паякъ съдържа четыри малкы отдѣленія продупчени отъ безчетно множество дупкы, а въ всякъ дупкъ проминува една малка жичка; всички-тъ жичкы който ся съставятъ сж по 1,000 за всяко отдѣленіе, събиратъ ся когато излѣзватъ и правятъ нишкѣ-тъ съ който паякъ-тъ тече паячинѣ-тъ си, тѣй шо онуй което ный наричамъ паяковѣ жицѣ, обема повече отъ 1000 съединени. Левенхокъ пригледалъ съ микроскопъ единъ паякъ, който не былъ по голъмъ отъ зрънце пѣськъ, че предялъ жицѣ толкъсь тѣнкѣ, щото за да ся сравни съ единъ комсь трѣбало 4000 отъ тѣхъ.

Ако отъ лошава-то си поведеніе си паднѣлъ въ нещастіе, дерзай, и за напръдъ бѣди по благоразуменъ. Ако отъ погрѣшкы-тъ на другы, дерзай, не си достоинъ за укоръ. Ако ти ся е докачилъ характеръ-тъ неправедно, дерзай, врѣме-то ще отнеме хулъ-тъ. Ако имашъ лоши неприатели, дерзай, и старай ся да не сполучи злоба-та имъ. Ако имашъ благосклонны и вѣрны пріятели, дерзай да имъ ся радувашъ и покровителствуващъ. —Ако имашъ надеждѣ за безсмъртіе, дерзай, и приготви ся да ся сподобишь съ него.

Може ли нѣкой да укори Бога че не ни е далъ доволны нѣща за благополучіе? Явно е че не може; защото природа-та ся благодари съ малко нѣща; по при всичко това, мѣчно ще намѣришь челоувѣкъ, който да ся не оплаква за нѣкойъ нуждѣ, още и когато ся вижда да е снабденъ съсь всичко; и така измѣчваемы ся сами когато е възможно за насъ да блаженствуваме и да смы мирни и спокойни.

СТИХОТВОРЕНІЕ.

ПѢСНЬ ЗА НОВЪ-ТЪ ГОДИНЪ.

1

Елате, вѣрно да рѣшимъ
Че тѣзь годинѣ ще вървимъ
Въ небесный-тъ си пѣть :
Не ще прѣстанемъ никакъ ный,
Долѣ ся Господь нашъ яви
Въ послѣдній страшный сѣдѣ.

2

Святѣ-тъ волѣ Неговѣ
Да вършимъ съ ревность всякога
Съ надѣждѣ и съ любовью;
Да служимъ ный съ тѣрпѣніе
Тому, шо смърть за насъ пріе,
Пролѣ своѣ-тъ кръвь.

3

Какъ суетенъ е всякъ имоть,
И краткъ тукашный животъ!
Лѣтъ като стрѣла;
И дни-тъ ни, като потокъ,
Текать; настава важный срокъ,
Часть-тъ на вѣчность-тъ.

4

На страшно-то сѣдловице
Да може всякой да рече,
На Сѣдника Христа :
“Въ добрый-тъ подвигъ ся борихъ,
И вѣрно пѣть-тъ съвършихъ,
Упазихъ вѣржъ-тъ.”

5

Дано всякой единъ отъ насъ
Да чуе съ радость онзи гласъ :
“Добрѣ, рабе добрый!
Ты ми си вѣренъ былъ, сега
Влѣзь, рабе вѣрный, въ радость-тъ
На Господаря си.”

Съ настоящей-тъ брой наченва третя-та година на ЗОРНИЦЪ-ТЪ; проваждамы отъ него на всички-тъ наши настоятели по тодкозь листа колкото имъ проваждамы до сега за да раздадѣтъ на тѣзи който искатъ и за напръдъ да бждѣтъ спомоществователи и очакувалы да ни отговорятъ ако тодкозь трѣба пакъ да имъ проваждамы или по малко или по много.

Годишна-та цѣна е иста-та :

За Цариградъ 5

За на вѣль съ пощѣ. 10

Писма и спомоществованія ще ся отправятъ до Американскѣ-тъ Книгопродавницѣ улица Тахта-Кале № 52.

Притежатель на вѣстника и на печатницѣ-тъ
А. Минасіанъ, и Сѣдр. Джамлѣ ханъ.